

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«СЄВЕРОДОНЕЦЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ»

ПРОГРАМА
вступних випробувань
із дисципліни «Українська мова»
для абітурієнтів
Відокремленого структурного підрозділу
«Сєверодонецький політехнічний фаховий коледж
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля»,

що вступають на денну форму навчання на основі
ОКР «кваліфікований робітник»
за ОПС «фаховий молодший бакалавр»

Програма вступного випробування із дисципліни «Українська мова» для абітурієнтів, що вступають до Відокремленого структурного підрозділу «Северодонецький політехнічний фаховий коледж Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «фаховий молодший бакалавр» на основі базової загальної середньої освіти.

Програму складено згідно Програми для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804).

Розробник: викладач вищої категорії циклової комісії загальноосвітньої підготовки ВСП «СПФК СНУ ім. В. Даля» ЗаблоцькихТ.І.

(підпис)

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії загальноосвітньої підготовки

Протокол № __ від «__» _____ 2024 р.

Голова ЦК _____ Т.І. Заблоцьких

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основна мета вивчення української мови у навчальних закладах України на сучасному етапі полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Вступне випробування для абітурієнтів, що вступають до Відокремленого структурного підрозділу «Северодонецький політехнічний фаховий коледж Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «фаховий молодший бакалавр» за галуззю знань (усі галузі) спеціальністю (усі спеціальності) на денну форму навчання на основі базової загальної середньої освіти проводиться у формі **співбесіди**.

Програму для вступного іспиту розроблено на основі Програми для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804).

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис»).

2. ОСНОВНА ІНФОРМАЦІЯ

Вимоги до знань та умінь з української мови:

- знати зміст мовних понять і термінів;
- знати мовні явища, закономірності, правила орфографії та пунктуації; значення мовних одиниць та особливості їх функціонування;
- уміти розпізнавати мовні явища й закономірності;
- аналізувати, групувати, класифікувати, систематизувати мовні явища;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ;
- визначати істотні ознаки мовних явищ;
- відрізняти випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць.

Програма з курсу «Українська мова» спрямована на реалізацію вимог освітньої галузі «Мови і літератури».

У запропонованій програмі наведено зміст розділів шкільної програми 5-9 класів «Українська мова», де вказано основний понятійний апарат, яким повинен володіти випускник. Також наводиться перелік основних питань, які виносяться на вступні випробування. Цей перелік дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання потрібно звернути увагу при підготовці до співбесіди з курсу «Українська мова».

Перелік тем для підготовки до співбесіди з української мови

1. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються літерами *г* і *з*.
2. Алфавіт (абетка, азбука). Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї* та *щ*.
3. Склад. Наголос. Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі.
4. Уподібнення приголосних звуків. Вимова і правопис префіксів *з-* (*зі-, с-*), *роз-, без-, пре-, при-, при-*.
5. Спрощення в групах приголосних.
6. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.
7. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами *ь, і, є, ю, я*.
8. Основні правила переносу.
9. Правила вживання знака м'якшення й апострофа.
10. Групи слів за походженням: власне українські й запозичені слова.
11. Лексична помилка (тавтологія, калькування, вживання слів у невласливих значеннях тощо) та умовне позначення її.
12. Написання слів, що увійшли в українську мову з інших мов.
13. Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова, неологізми.
Групи слів за вживанням: загальноновживані й стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова. Пароніми.
14. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.
15. Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів), абрєвіатури, перехід слів з однієї частини мови в іншу.
16. Зміни приголосних при творенні слів.
17. Сполучні *о, е* в складних словах. Творення і правопис складноскорочених слів. Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з *нів/*.
18. Загальна характеристика частин мови.
19. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
20. Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні. Збірні іменники. Рід та число іменників. Відмінювання іменників.
21. Поділ іменників на відміни й групи. Букви *-а (-я), -у (-ю)* в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.
22. Незмінювані іменники.
23. Особливості написання іменників у кличному відмінку.
24. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ, імен по батькові.
25. Велика буква та лапки у власних назвах.

26. Правопис складних іменників. *Не* з іменниками.
27. Прикметник. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
28. Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.
Перехід прикметників з однієї групи в іншу. Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх.
29. Відмінювання прикметників. Прикметники твердої й м'якої груп.
Перехід прикметників в іменники.
30. Написання прізвищ прикметникової форми. Написання складних прикметників разом і через дефіс. *Не* з прикметниками.
31. Числівник. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
32. Числівники кількісні і порядкові. Числівники прості, складні й складені.
33. Відмінювання числівників. Узгодження числівників з іменниками.
34. Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.
35. Займенник. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
36. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені.
Відмінювання займенників усіх розрядів.
37. Написання разом і через дефіс неозначених займенників. Правопис заперечних займенників. Написання займенників із прийменниками окремо.
38. Дієслово. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
39. Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на *-но*, *-то*. Неозначена форма (інфінітив) та особові форми.
40. Доконаний і недоконаний види дієслова.
41. Часи дієслів. Зміна дієслів у минулому часі. Дієслова I і II дієвідмін. Дієвідмінювання дієслів теперішнього й майбутнього часу.
42. Творення дієслів умовного й наказового способів. Безособові дієслова. *Не* з дієсловами.
43. Дієприкметник як особлива форма дієслова. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
44. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприкметниковими зворотами. *Не* з дієприкметниками.
45. Дієприслівник як особлива форма дієслова. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
46. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.
47. Вид і час дієприслівників. *Не* з дієприслівниками.
48. Прислівник. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
49. Розряди та ступені порівняння прислівників.
50. Творення й правопис прислівників. *Не* і *ні* з прислівниками.
51. Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники.
Написання похідних прийменників разом, окремо та через дефіс.

Синонімічні й антонімічні прийменники. Прийменниково-іменникові конструкції в ролі членів речення.

52. Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченнях: сполучники сурядності й підрядності. Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників й однозвучних слів.

53. Частка як службова частина мови. Частки формотворчі та словотворчі.

Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків. Правопис часток *не* і *ні* з різними частинами мови. Написання часток *-бо*, *-но*, *-то*, *-от*, *-таки*.

54. Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.

55. Будова й види словосполучень за способами вираження головного слова.

56. Речення прості й складні, двоскладні й односкладні.

57. Головні й другорядні члени речення. Тире між підметом і присудком. Порівняльний зворот.

58. Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка і підмета. Односкладне речення як частина складного речення.

59. Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях. Просте ускладнене речення.

60. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами.

61. Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). Розділові знаки при звертанні і вставних словах.

62. Речення з відокремленими членами. Розділові знаки при відокремлених членах речення.

63. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

64. Складне речення, його ознаки. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

65. Основні види складнопідрядних речень. Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення.

66. Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

67. Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях.

68. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки у складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

69. Стилi мовлення (розмовний, науковий, художнiй, офiцiйно-дiловий, публiцистичний), iхнi основнi ознаки, функцiї.

70. Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої дiяльностi.

Органiзацiя та проведення спiвбесiди

Пiд час спiвбесiди, вступникам задається не менше трьох питань з української мови (2 – теоретичнi, 1 – практичне). Тривалiсть вступного випробування в розрахунку на одного вступника становить 20 хв.

Критерiї оцiнювання вiдповiдi вступника пiд час спiвбесiди з української мови

1. 10-12 балiв: вступник безпомилково вiдповiв на всi питання; повно розкрив змiст матерiалу, передбаченого заданими питаннями; виклав свої знання грамотною мовою в певнiй логiчнiй послiдовностi; показав вмiння iлюструвати теоретичнi положення конкретними прикладами; вiдповiдав самостiйно без навидних питань викладача. Можливi одна-двi неточностi при висвiтленнi другорядних питань або в судженнях, якi абiтурiєнт легко виправив пiсля зауваження викладача.

2. 7-9 балiв: абiтурiєнт дає вiдповiдь, що задовольняє тi самi вимоги, що й на 10-12 балiв, але допускає деякi помилки, якi сам виправляє пiсля зауваження викладача, та поодинокi недолiки в послiдовностi викладання матерiалу i мовленнєвому оформленнi.

3. 4-6 балiв: вступник виявляє знання й розумiння основних положень конкретної теми, але викладає матерiал не досить повно i допускає помилки у формулюваннi правил, не вмiє глибоко i переконливо обгрунтувати свої помилки i вiдчуває труднощi пiд час добору прикладiв, викладає матерiал непослiдовно i допускає помилки у мовленнєвому оформленнi вiдповiдi.

4. 1-3 бали: абiтурiєнт виявляє незнання або нерозумiння навчального матерiалу; не вiдповiдає на бiльшу половину питань; допускає помилки у визначеннi понять, висвiтленнi теоретичних положень, якi не виправляє при зауваженнi викладача; вступник не володiє науковою термiнологiєю. Бали, отриманi на вступному iспитi, обраховуються за 12-бальною шкалою i переводяться до значення 200-бальної шкали за такою схемою:

1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	120
5	130
6	140
7	150
8	160

9	170
10	180
11	190
12	200

Зразок відповіді вступника під час співбесіди з української мови

1. Основні правила переносу.
2. Правопис префіксів.
3. Утворити ступені порівняння прикметників: *легий, добрий, сліпий*.

1. Частини слів з одного рядка в другий слід переносити частіше всього за складами: *га́й-ка, зо́шит, кні́ж-ка, ко-ло́-дязь, па́ль-ці, са-дів-ні́к, Ха́р-ків*.

Не можна:

Залишати чи переносити одну букву: *ака-де́-мія* (а не *а-каде́мія*), *Ма-рі́я* (а не *Марі́-я*), *о́лі-ве́ць* (а не *о-ліве́ць*).

Але такі слова, як *о́лія, одяг, удар, ящик, мрія, а́бо, мо́я, о́ко, ші́я* не діляться для переносу.

Розривати буквосполучення *дж, дз*, які позначають одну фонему: *си-джу* (а не *сид-жу*), *хо-джу* (а не *ход-жу*), *гу-дзик* (а не *гуд-зик*); але: *від-жив* (а не *ві-джив*), *під-звіт* (а не *пі-дзвіт* і не *підз-віт*).

Якщо *дж, дз* не становлять одного звука (це буває, коли *д* належить до префікса, а *ж* або *з* — до кореня), то їх слід розривати: *над-звича́й-ний* (а не *на-дзвича́йний*), *під-жив-ля́ти* (а не *пі-дживля́ти*).

У складному слові відривати від другої частини одну букву, якщо вона не становить складу: *дво-значний* (а не *двоз-начний*), *само-скид* (а не *самос-кид*), *земле-власник* (а не *землев-ласник*), *багато-ступі́нчастий* (а не *багатос-тупі́нчастий*), *восьми-гра́нний* (а не *восьмиг-ра́нний*), *далеко-схі́дний* (а не *далекос-хі́дний*).

Розривати ініціальні, а також комбіновані аббревіатури: *ЧАЕС, УНІАН, МАГА ТЕ, НАТО, ЗІЛ-111, ЛАЗ-105, МАУ, УРП*.

Переносити апостроф і м'який знак: *бур'-ян, об'-єм, паль-ці, бур'-ян* (а не *бур- 'ян*), *кіль-це́* (а не *кіл-ьце́*), *Лук'-ян* (а не *Лук- 'ян*), *нізь-ко* (а не *ніз-ько*).

Відривати скорочення від слів, яких вони стосуються: *М. С. Грушевський* (а не *М. С. - Грушевський*), *проф. Тоцька* (а не *проф. - Тоцька*), *2002 р.* (а не *2002 - р.*), *25 км* (а не *25 - км*), *200 куб. см* (а не *200 - куб. - см*).

Переносити закінчення, з'єднані з цифрами через дефіс: 2-го (а не 2-го), 16-му (а не 16- - му).

Розривати графічні скорочення: *т-во, р-н, вид-во, і т. д., і т. ін.*

Переносити в наступний рядок розділові знаки (крім тире), дужку або лапки, які закривають попередній рядок, а також залишати в попередньому рядку відкриту дужку або відкриті лапки.

У *реши* випадків, які не підходять під викладені вище правила, можна довільно переносити слова за складами: *Дні-про́* й *Дніп-ро́*, *Олекса́ндра* й *Олек-са́ндра*, *се-стра́* й *сест-ра́*.

Це правило поширюється й на суфікси: *бли-зькі́й* і *близь-кі́й*, *видавни́цтво*, *видавни́ц-тво* й *видавни́цт-во*, *га́ли-цьки́й* і *га́лиць-ки́й*, *украї́нський* і *украї́нсь-ки́й*, *убо́-зтво*, *убо́з-тво* й *убо́зт-во*, *суспі́льс-тво*.

2. Правопис префіксів *З-* (*ІЗ-*, *ЗІ-*): префікс *з-* перед глухими приголосними *к, п, т, ф, х* переходить у *с-*: *сказати, спалахнути, ствердити, сфотографувати, схил.*

Перед усіма іншими приголосними пишемо *з-* (іноді *із-*): *збавити, звести, зжитися, зирнутися*. Префікс *з-(с-)* виступає переважно в словах, корінь яких починається голосним звуком або сполученням приголосного й голосного: *зекономити, зігнорувати, з'їзд, зорієнтуватися, зумовити, згаслий, скоротити, склад і под.*

У тих випадках, коли корінь слова починається сполученням приголосних, пишемо здебільшого префікс *зі-*: *зібгати, зігнути, зідрати, зізнатися, зіпсуватися, зіставити, зіткнення, зіщулитися тощо*. Префікс *зі-* вживається також у словах із коренем, перший склад якого становить сполучення губного та йотованого звукосполучення: *зів'ялий, зім'яти, зіп'ястися тощо*. У деяких словах префікс *зі-* чергується із *зо-*: *зігрівати й зогрівати, зімлівати й зомлівати, зіпрівати й зопрівати, зітліти й зотліти*.

У префіксах *без-, від- (од), між-, над-, об-, перед-, під-, понад-, пред-, роз-, через-* – кінцевий дзвінкий приголосний перед глухими не змінюється: *безкрайї, безкорисливий, відкриття, відстань, міжконтинентальний, міжпланетний, надпотужний, обпалити, обтрусити, передплата, передчасний, підтримка, понадплановий, представник, розтягнути, розчин, розхитати, черезплічник*.

Слід розрізняти префікси *пре-* і *при-*: префікс *пре-* вживається переважно в якісних прикметниках і прислівниках для вираження найвищого ступеня ознаки: *прегарний, презавзятий, прекрасний, премудрий, прекрасно, препогано*; префікс *при-* вживається переважно в дієсловах, що означають наближення, приєднання, частковість дії, результат дії тощо, а також у похідних словах: *прибігти, приборкувати, прикрутити, приборкати, пришвидшити; прибуття, притулок*,

прибраний, привабливо. Крім того, префікс *пре-* виступає у словах *презирливий, презирство* й у словах старослов'янського походження: *преосвященний, преподобний, престол*, а префікс *при-* вживається в іменниках та прикметниках, утворених від поєднання іменників із прийменниками: *пригірок, приярок; прибережний, прикордонний*. Префікс *прі-* вживається тільки в словах *прізвисько, прізвище, прірва* та похідних від них.

3. Утворити ступені порівняння прикметників: *веселий, добрий, німий*.

Легкий – легший, найлегший, дуже легкий.

Добрий – добріший, більш/менш добрий, найдобріший, найбільш/найменш добрий.

Сліпий – абсолютна ознака.

3. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ТЕСТУВАННЯ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА»

1. УКРАЇНСЬКА МОВА

1.1 Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні *[e], [u], [o]* в коренях слів. Сполучення *йо, ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів із рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складно-скорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

1.2 Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

1.3 Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

1.4 Морфологія

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні й загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста і складна форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого і найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні і підрядні. Групи сполучників за

вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

1.5 Синтаксис

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами та частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та

ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові).
Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.
Безсполучникове складне речення.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в
безсполучниковому складному реченні. Складне речення з різними видами
сполучникового й безсполучникового зв'язку. Складне речення з різними
видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в
ньому.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова.
Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.
Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

4. ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Грамота, 2017.
2. Глазова О.П. Українська мова. 5 кл.: підруч. для закладів загальної середньої освіти. – Вид. 2-ге, доопр. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.
3. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Київ: Генеза, 2016.
4. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл. – Київ: Генеза, 2015.
5. Заболотний О., Заболотний В. Українська мова: підруч. для 6-го кл. закл. загальн. серед. освіти. – 2-ге вид., переробл. – Київ: Генеза, 2020.
6. Орфографічний словник української мови: близько 35000 слів / А.А. Бурячок. – 3. вид. – К.: Наукова думка, 2000.
7. Словник фразеологізмів та сталих виразів сучасної української мови. 5–11 класи / Олександра Богданова, Марина Коновалова. – К.: Основа, 2019.
8. Тлумачний словник-мінімум української мови: близько 7500 слів / уклад. Л.О. Ващенко, О.М. Єфімов. – 3. вид., виправ. і доп. – К.: Довіра, 2001.
9. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: І ч. / Олександр Авраменко, Марія Блажко. – Київ: Грамота, 2021.

Інтернет-ресурси

1. <https://zno.osvita.ua/>
2. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
3. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/ukrayinskij-pravopis-2019>
4. <http://slovopedia.org.ua/>
5. <https://ukrainskamova.com/>